

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta filozofická
Katedra blízkovýchodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Alexandra Pleskačová

Název práce: „Vzdělávání v palestinském uprchlickém táboře al-‘Askar“

Oponent: Mgr. Zbyněk Tarant, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn): Cíl práce není explicitně stanoven, ovšem z názvu a úvodní kapitoly vyplývá, že cílem práce je popsat vzdělávací proces v palestinském uprchlickém táboře al-‘Askar.
2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Alexandra Pleskačová předložila velice zajímavou práci, zabývající se problematikou vzdělávání na palestinských územích, doplněnou případovou studií tábora al-‘Askar. Autorka využívá rozličné spektrum zdrojů od zpráv mezinárodních organizací, přes zahraniční a českou literaturu až po výpovědi informantů. Za účelem své práce se vydala přímo do tábora al-‘Askar, kde strávila přibližně měsíc a může tak nabídnout osobní postřehy z místa. Téma práce považuji za velmi důležité s pozitivním sociálním přesahem a náročnost zpracování za velmi vysokou. Myslím si však, že by práci, která má cca. 95 normostran, pomohlo určité „proškrtnání“.

Určitě bych doporučil zkrátit historický úvod a více jej provázat s tematikou vzdělávání. Poněkud nižší vztažnost k tématu má rovněž část kapitoly 4.9. „násilí na palestinských dětech“ a část kapitoly 5. Ačkoliv jsou tyto kapitoly fakticky správné, je otázkou, zda by jejich zkrácení nepomohlo celý text pročistit a lépe zaměřit na hlavní téma. Pomohlo by to vyhnout se některým „pastem“, jako například na str. 53, kde autorka v kontextu palestinského uprchlictví po roce 1948 píše „*vyštvání byli nejen muslimové, ale také arabští křesťané, kteří tvoří asi 2% palestinské populace*“ (str. 53). Paradoxně, křesťané byli často těmi, kdo se rozhodli zůstat, mnoho z nich dokonce v Izraeli a k „vyštvávání“ křesťanů, má-li být použit pojem autorky, dochází velmi často ze strany palestinských muslimů. Souvisí to s celkovou islamizací palestinské identity (například Hamás definuje Palestince výhradně jako muslima) a v současné době jediná rostoucí arabsko-křesťanská populace žije v Izraeli, zatímco kupříkladu v tradičně křesťanském Betlémě byli křesťané během posledních dvaceti let násilně vytlačeni muslimy. Podobně tvrzení o „*zákazu dovozu stavebního materiálu*“ (str. 55) je nepřesné a tvrzení by muselo být doplněno o informaci, že velké množství ve skutečnosti dováženého stavebního materiálu (včetně toho poskytnutého na rekonstrukci od EU a zahraničních humanitárních organizací) je konfiskováno Hamásem pro vojenské účely (tunely atd.).

Vlastní téma tábora al-‘Askar začíná na str. 60. Autorka v něm prezentuje vlastní postřehy z uprchlického tábora, proložené úryvky rozhovorů s respondenty (učiteli, řediteli apod.). Tato část je velice zajímavá a velmi pozitivně hodnotím už samu odvalu autorky vydat se do náročného terénu. Místy mne ale napadala otázka, zda lze tvrzení respondentů přebírat nekriticky jako fakta? Například na str. 74, kde se ve srovnání uprchlického tábora al-‘Askar s vedlejším táborem Balata objevuje informace o údajném nižším výskytu šikany na místních školách a jako zdroj je o něco níže uveden rozhovor se ředitelem školy. Dovolím si kontrovat tvrzením, že ředitel školy je bohužel zpravidla ten poslední, kdo se o šikaně na své instituci dozví a když se o tom dozví, tak se snaží problém zahrát do kouta. Na str. 75 bych pak byl velmi opatrný vůči dalšímu respondentovi, který má tendenci banalizovat šikanu s tím, že šlo o „klukoviny“. Šikana se děje velmi neviditelnou formou a ve chvíli, kdy se vyšetřuje, tak je vlastně velmi problematické ji „kvantifikovat“. To, co vypadá jako „klukoviny“ může být ve skutečnosti pouze vzácně zaznamenaným projevem psychického ponižování, které se děje dlouhodobě, jen o něm učitelé do té doby nevědí. Teprve po měsících či dokonce letech takového ponižování dojde například ke rvačce apod., kterou učitelé zaznamenají a řeší jako „klukovinu“ aniž by jim došel celkový obraz. Ostatně, dobře je důvěryhodnost výpovědí ředitele školy vidět na příkladu srovnávání studijních výsledků, kdy v osobních rozhovorech zaznívají informace o tom, že studijní výsledky v al-‘Askaru nejsou příliš odlišné od okolí, ačkoliv následně tabulka UNRWA na str. 76 ukazuje rozdíly v rozmezí deseti až patnácti procent, neboli půl až tři čtvrti českého stupně. Tato a další tvrzení od respondentů je zkrátka třeba přebírat mnohem opatrněji a nebát se je kriticky konfrontovat.

Disclaimer typu „tvrzení není možné ověřit“ v podobných situacích situaci nestačí, neboť neověřitelné tvrzení by ideálně nemělo být prezentováno vůbec.

V následující kapitole jsou přitom tvrzení respondentů-rodíčů navzájem konfrontována daleko lépe, než tomu bylo u ředitelů a učitelů a celkově hodnotím kapitolu o vnímání kvality školy rodiči velmi pozitivně, neboť je vidět, že za ní stojí i propracovanější metoda sběru dat. Obecně tuto závěrečnou část s výsledky vlastního výzkumu o vnímání kvality školy a spokojeností s úrovní vzdělání považuji za nejhodnotnější část práce.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce je napsána dobře srozumitelným jazykem bez závažnějších formálních chyb, nebo překlepů. Asi bych doporučil volit poněkud sušší styl a vyvarovat se některých citově zabarvených termínů („vyštvání“) apod. V odborném textu jsou považovány za rušivé. Velice důležitou prosbu bych měl u tabulek. Ačkoliv jsou totiž tabulky vysvětleny v textu, bylo by vhodné je opatřit vysvětlujícími nadpisy (ve stylu: „Tabulka 3 – podíl ženských studentek na palestinských středních školách v letech 2009 až 2013“) tak aby čtenář nemusel vysvětlení tabulky hledat v textu. Totéž platí pro grafy, které by měly být opatřeny jednoznačným vysvětlujícím nadpisem. U vlastního výzkumu, pokud byl použit strukturovaný dotazník, by bylo dobré uvést konkrétní znění otázek či přímo náhled dotazníku. V části práce věnované postřehům z terénu se téměř v každé podkapitole objevuje fráze typu „Závěr kapitoly bych opět ráda doplnila...“. Při častějším výskytu je používání této fráze čtenářem vnímáno negativně (může to být vnímáno jako projev nepromyšlené struktury). Překlady a přepisy cizojazyčných pojmů odpovídají normě. Jen *waqf* bych asi překládal spíše jako „náboženská nadace“ (nikoliv „zbožná nadace“).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Z práce Alexandry Pleskačové mám trochu rozporuplné dojmy. Na jedné straně text obsahuje řadu zajímavých dat a informací, jakož i postřehů a rozhovorů z velice náročného terénu. Na straně druhé je práce poněkud citově zabarvená, obsahuje některé irelevantní pasáže, potřebovala být více zaměřit na své hlavní téma a vyřešit některé formální nedostatky. Textu by hodně pomohlo částečné „proškrtání“, které by navíc díky velkému počtu stran bylo bez problémů možné. Terénnímu výzkumu by taktéž pomohla kritičtější práce s tvrzeními informantů.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Na str. 37 (nahore) píšete v kontextu přeplněnosti škol o klesající úrovni: „... a v minulých letech byly výukové standardy státních škol považovány za dokonce nižší než ty dosažené ve školách UNRWA“. Jako zdroj je však uvedena práce z roku 1984. Pokud je to skutečně zdroj z roku 1984, pak nelze použít výrazy jako „v minulých letech“, neboť „v minulých letech“ by tady znamenalo před 32 lety, před oběma intifádami, dohodami z Osla apod. Není to překlep?

- V kapitole 4.8. „Ženy a vzdělávání“ (str. 44) píšete, že „Palestinský vzdělávací systém poskytuje absolutně rovné možnosti oběma pohlavím.“ Platí to i v Hamásem ovládaném pásmu Gazy?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):

VELMI DOBŘE až DOBŘE v závislosti na průběhu obhajoby.

Datum: 14. května 2016

Podpis:

Pozn.: Při nedostatku místa použijte přiložený list.